РАДІО—ІСКРИ

Зачуваю я, що голова СУС-а сам пан Свистун, відправивши в останнє панахиду по Рутенській Елеваторській Спілці, виїхав в дорогу "з відчитами". Дуже ж бо люди закучилися за його відчитами.

Кортить і мене послухати. Настромив я на уха свої радіо-окуляри й слухаю. Слухаю й слухаю і ані тобі чичирк.

Що за халепа? Перевів я курс на "стрілецьку громаду" — також нічого не чути.

Ага — думаю — перервали звязки. Еге! Пошукайте дурнішого за себе, і я накрутив на Саскатун:

— Голо, Саскатун! ЧЕК-а говорить!

— Хто?

— ЧЕК-а — Червоне Електрорадіо Куркуленка!

— В чім річ?

— Та Свистун же там у вас, навяжіть контакт, бо мене перервали!

За хвилину наша передаточна працювала вже на всі 100 відсотків.

Саскатун. У нему — народній дім, який відзначається тим, що народу в нему немає.

7 червня, година 8-ма вечером, відчит Свистуна. Саля порожня.

Година 8.30 — саля порожня.

Година 9-та — присутніх з пару десяток людей та кільканацять стрільців, та ще Рурик, делеґат до Оттави.

Тема — "визвольна українська справа".

Починається. Навіть вітер притих.

Чомусь та українська справа починається від кризи.

— Пані й панове. Мушу торкнутися кризи, бо її відчувають вже й бизнесмени, а навіть мільйонери. Тому ми, самостійники мусимо цего року говорити вже інакше, як минулого року.

Ага, думаю, знову зміна орієнтації.

— Визвольна наша справа? — Дивіться на ірляндців, або на Ґанді! Італійський фашизм також добрий... Пригадайте, як Пілсудський сидів в царській тюрмі й мріяв про самостійну!

— А більшовики, а пятилітка! А потім ще буде десятилітка!

(А потім ще столітка, а потім тисячилітка!) — танцуює моє радіо, а Свистун гримить:

— Від тих пятиліток залежить наша справа, бо як вони скінчаться, то буде нам сумно. І це, не жарти, панове!

І заридало моє радіо дрібними сльозами, гіркими сльозами, що мені аж в уха натекло.

— А тепер, панове, будуть питання — проголошує голова.

Перші стріли полетіли від стрільців:

— Чому Свистун накидається на стрілецьку громаду? Що сталося з тими грішми, що стрільці допомагали збірати на визвольну справу старого краю?

Сопе моє радіо. Кашляє. Щось шепчеться. Нарешті відповідає Свистун:

— З тих грошей СУС вислав $43 до старого краю, а коло $1,500 видано на надрукування книжки, яку я написав.

Стрільці далі до Свистуна:

— Чи тобі двері замкнені до нашої громади?

Шипить моє радіо, а потім починає пекти — ознака, що Свистун червоніє, розпалюється.

Сипляться гарячі "компліменти" на січовицьку голуправу — в салі повстає буча, стрільці кричать:

— Ти, Свистуне, брешеш, геть зі сцени, ти нам не потрібний, тебе сюди ніхто не просив, ти повинен був вродитися бабою, що сталося з елеваторською спілкою, куди твоя голова її завела?...

Мій радіо-апарат танцював, як скажений, я не вспівав реґіструвати, а тут ще наступало гірше — бо я чув, як сопів Свистун, якого нарешті таки прорвало:

— Ви дурні барани, ви приїхали з старого краю, як ті дурні коні, яким накладають на очі окуляри й водять за собою, я ані за одного з вас не дав би й півцента...

А стрільці у відповідь:

— А ми тебе й задурно не хочемо-о-о....

Голова бігає по сцені — дуже розумна голова — й кричить, ніби то й без него мало крику:

— Іване, Миколо, що з вами, показилися, чи що? Винесіться зараз же за двері!

— І ти такий самий, як Свистун! — летить йому у відповідь.

Думав вже я скрутити радіо на "лов", але чую голос самого отумана й делеґата до Оттави, Рурика:

— Я до нині — кричить він — працював з вами, стрільцями — як не вірите, то спитайте більшовиків, а нині бачу, що ви не доросли, щоб правити своєю державою (!?) Ви темні, я вас відрікаюсь, я вас проклинаю, я з вами більше не буду працювати для української справи!...

А стрільці у відповідь:

— І ти такий самий, як Свистун!...

Голова кричить:

— Я замикаю відчит!

— Ти краще замкни свою пельку!

Голова із Свистуном починають "ще не вмерла", а присутні з криками опускають салю.

***

— Гало ЧЕК-а!

— Гало Саскатун!

— Чуєш, батьку Куркуленку?

— Чую, сину Крутієнку!

— Це свистунівсько-стрілецька пятилітка починається!

— Ні, сину, вона почалася ще 1918 року.

— А чи небезпечна вона більшовикам?

— Хто?

— Ота сусівсько-стрілецька "українська справа"?

— Як торішній сніг.

— Як то писав там "Укр. Голос"?...

— Писав — **"На щастя, знав Бог, кому держави в руки не давати".**

Я зняв з ух радіо-окуляри.

Куркуленко.

через радіо звязок Вінніпеґ — Саскатун.

ПОЛЬСЬКА ВЛАДА СЦЕНЗУРУВАЛА, А КАНАДІЙСЬКА ДО КАНАДИ НЕ ВПУСТИЛА

По конфіскаті наклад другий.

СИЛА

Ціна 20 сот.

№ 18 Річник II

Газета „Сила" виходить щотижня
Передплата: річно 10 зол., піврічно 5 зол., квартально 2·50 зол.
Передплата „Сили" заграницею: в Америці й Канаді 2 дол., у Франції 40 фр., в Чехословаччині 40 ч. кор.
Чекове конто ПКО 154.623

Львів, 24 травня 1931

АДРЕСА: „СИЛА", ЛЬВІВ, ВУЛ. БЛЯХАРСЬКА 8

Великий Каменяр на шляху поступу

Др. Іван Франко.
16. VIII. 1856 — 28. V. 1916

Сконфіскована

Сконфіскована

Сконфіскована

Сконфіскована

Сконфіскована

Ів. Франко: „Товаришам з тюрми".

Вічний революціонер,
Дух, що тіло рве до бою,
Рве на поступ щастя й волю —
Він живе, він ще не вмер.
Ні попівські тортури,
Ні тюремні царські мури,
Ані війська муштровані,
Ні гармати лаштовані,
Ні шпиюнське ремесло
В гріб його ще не звело.

Ів. Франко: „Гимн"

Еспанія в розгарі революції

Сконфіскована

Сконфіскована

Сконфіскована

Перед нами львівська робітничо-селянська газета "Сила" — число присвячене 15-им роковинам смерти Івана Франка. Польська цензура сконфіскувала цілу першу сторону про Франка, й так позволила до розповсюдження в Західній Україні. Коли ж "Сила" в такому вигляді прийшла до Вінніпеґу, то місцева влада її зовсім сконфіскувала й не видала. Маємо такий парадокс: польська фашистська цензура, сконфіскувавши все "злочинне", до розповсюдження позволила, а канадська "демократична"— навіть сцензурованого не позволила.

ПОЛІТИКА ФРАНЦУЗЬКОГО МІЛІТАРИЗМУ

З промови тов. Кашена у французькому парляменті.

Як повідомляє "Іманіте", тов. Кашен у свойому виступі в палаті депутатів про зовнішню політику Франції, зазначив, що у всіх дебатах про зовнішню політику панують два фактори: перший — світова економічна криза, що загострює суперечності серед імперіялістів, одним з епізодів якого є австро-німецька митна угода, а подруге, успіх пятирічки, що свідчить про перевагу плянового соціялістичного народнього господарства над капіталістичним.

Тов. Кашен підкреслює, нечувану глибину нинішньої світової економічної кризи та виняткові розміри безробіття в капіталістичних країнах. Говорячи про Францію, тов Кашен підкреслив, що промислово-аграрна криза у Франції йде також поруч з зменшенням заробітної платні та зростанням дорожнечі.

"Особливість нинішньої кризи — говорить тов. Кашен — в тому, що криза надвиробництва б'є не тільки по промисловості, але і по сільському господарству, причому для аграрних країн криза є мабуть більшим нещастям, ніж для індустріяльних. Ні з якого боку, в рамках капіталістичної конкуренції, не видно порятунку. Лише СРСР застосовує дійові заходи проти хвороб, що панують в решті світу.

В цей час, як говорять про утворення утопічної, капіталістичної пан-Европи, банківські кола Франції та Німеччини сперечаються про геґемонію в Европі. При нинішньому стані капіталістичної Европи не може бути і мови про що інше, як про жорстокі економічні бої, про підготування імперіялістичної війни, що й наближення відчувають далекосяглі уми".

Кашен зупиняється на пляні утворення кас гіпотечних кредитів для східніх аграрних країн та питає: "Що можуть дати ці заходи бідняцькому та середняцькому селянству Польщі, Румунії, Югославії, що його задавлено неймовірними військовими тягарами, боргами, податками? Хіба за цих умов грошові аванси під солідні проценти дозволять цьому селянству успішно боротися з конкурентами на світовому хлібному ринкові, коли цей ринок захоплено хлібом технічно і науково-сильних передових аграрних країн? Сільське господарство є зараз в процесі тої капіталістичної концентрації, що й промисловість. За цієї умови гіпотечні позики не мають серйозного значіння. Тов. Кашен відмічає, що дійсна мета Франції, яка надає фінансову допомогу дрібним аграрним країнам — це збереження геґемонії у Европі в противагу Німеччині.

Підкреслюючи, що Версальський договір всім своїм тягарем лягає на трудові маси Німеччини, що повстають проти поневолення їх на півстоліття пляном Юнґа, тов. Кашен вказує, що під проводом своєї компартії широкі маси німеччини провадять геройчну боротьбу проти гніту договорів уряду Брюнінґа. Французький пролетаріят відкидає також політику своєї буржуазії, що перекладає тягар договорів на плечі німецьких робітників, політику, що викликає війну.

Французька компартія — зазначує т. Кашен — закликає французьких робітників солідаризуватися повнотою з своїми братами по злиднях — німецькими робітниками, яким треба допомогти знищити невільницький плян Юнґа та систему воєнних боргів.

Говорячи про зовнішню політику Франції, тов. Кашен підкреслює, що ця політика є антирадянською. "Найбільш зусиль, — говорить Кашен — покладено і робиться для того, щоб усунути суперечності між великими капіталістичними країнами та об'єднати їх проти СРСР. У цю хвилину, коли тертя між капіталістичними країнами досягає найвищої точки, імперіялісти намагаються усунути їх брехнею про загальну небезпеку, що зростає на Сході, тобто про СРСР. Як доказ цього, т. Кашен нагадує про модну до цього часу ідею утворення "Пан-Европи", мету якої з самого початку зформулював виразно буржуазний пацифіст граф Куденгове-Калергі, що заявив: "Европа повинна утворити федерацію для захисту від Росії".

Зупиняючись на розвитку соціялістичного будівництва в СРСР, де економічний порядок різко відрізняється від анархії капіталістичних країн, т. Кашен викриває наміри французьких імперіялістів, що підготовляють з участю II-го Інтернаціоналу інтервенцію проти СРСР.

Тов. Кашен закінчує свою промову заявою, що французька компартія протестує ще раз від імени пролетаріяту проти неминучих наслідків політики мілітаризму — загрози війни. На випадок війни пролетарі битимуться лише за власні інтереси та перетворять імперіялістичну війну на громадянську з метою встановити справжній мир між всіма народами.

І В НІМЕЧЧИНІ СТРІЛЯЮТЬ БЕЗРОБІТНИХ.

На ринку в Ессені відбулися великі демонстрації безробітних. Поліція розганяла безробітних і стріляла. Поранено тяжко двох безробітних. Їх відвезено в безнадійному стані до шпиталю. Одна куля ранила жінку, що не брала участи в демонстрації. Арештовано кільканацять демонстрантів. Сподіються нових демонстрацій.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРО ЖІНОЧУ ПРАЦЮ

В Канаді, як і у всіх інших капіталістичних країнах, жінки грають чимраз головнішу ролю в індустрії і рільництві. Є в ній поверх 500,000 жінок "корисно" занятих, а з них поверх 125,000 працює в фабричних індустріях, а 135,000 в домашній службі. Індустрії, в яких жінки становлять більшість, є: текстильна, кравецька, виріб цигар і папіросів, в фабриках пакування поживи в бляшанки, і рівночасно втягається чимраз більше число жінок до автомобілевих, ґумових та інших воєнних індустрій. Тисячі жінок працюють в пральнях, ресторанах і департаментальних крамницях.

Процес раціоналізації праці є наслідком втягання більшого числа жінок в індустрію, головно в індустрії текстильні і кравецькі. Жінки робітниці в Канаді є предметом шаленого визиску і їх заробітня плата виносить пересічно около 60% заробітної плати чоловіків, а в багатьох випадках навіть менше, як 50%. Дуже тяжко знайти, щоб жінка заробляла $20 тижнево, коли пересічна жінка або дівчина заробляє від $10 до $12 на тиждень і в багатьох випадках працює так багато, як 54 години на тиждень. Для початкуючих в фабриках і департаментальних крамницях заробітня плата є так низька, як $5 на тиждень. В фабриці Домініон Робер Ко., в Монтреалі, наприклад, початкуючі працювали за 15 ц. на годину. В цих індустріях "конвеєр" і введення прискорення праці системи "Бідо" і наслідком страшної скорости в праці збільшилися дуже туберкольоза, нервові слабости і жіночі недуги. Багато замужніх жінок працює за мізерно низьку плату, а в Квебеку, де в індустрії є найбільше число жінок, смертність немовлят є далеко вища, як в якій іншій провінції Канади.

Поглиблююча економічна криза дуже відбилася на жінках робітницях. Хоч нема під рукою сатистики, то не існує найменшого сумніву, що одна четверта частина жінок робітниць є зараз без заняття, а тисячі працюють тільки частинно.

Загострена боротьба і радикалізація жінок робітниць виявили себе через останніх кілька років в широкім незадоволенні жінок робітниць і в спонтанічних неорґанізованих страйках, особливо в текстильній, ґумовій і кравецькій індустріях. Велике число жінок робітниць брало участь в масових демонстраціях орґанізованих партією.

Реформістські трейд-юнії ніколи не заохочували орґанізування жінок робітниць, навпаки, в більшости випадках вони стримували робітниць від орґанізації і тому нині менше як один відсоток жінок робітниць є в трейд-юніях. В страйках, що відбулися, роля реформістів — була їх звичайна роля зради робітників. Теперішнє положення вимагає, щоб партія як така звернула більшу увагу на працю між жінками.

Партія, як така, ніколи не ставила працю серед жінок в її правильну перспективу, особливо дуже мало уваги звертала на орґанізування жінок робітниць в революційні юнії. Ніколи в своїй історії наша партія не робила серйозних спроб досягнути маси жінок в фабриках. Старі форми, яких партія вживала, не виходили поза сферу Жіночих Робітничих Ліґ і Жіночих Секцій масових орґанізацій, які силою їхнього соціяльного складу є цілковито відділені від економічних боїв робітників. Хоч від часу 6 конвенції партії ми виправили нашу політичну лінію, то в дійсности ми не зробили зміни від цієї позиції. Ми все ще таки остаємо ізольовані від жінок і ми не потрапили дати проводу в економічних боях жінок робітниць.

В цілій партії, особливо в нищих партійних орґанах, існує серйозне недоцінення праці між жінками. Цієї праці не розуміється, як праці цілої партії. Наслідком цього в багатьох місцях не створено жіночих департаментів, а там, де вони були створені, лишено їх на свою власну опіку. Краєвий Жіночий Департамент ще далі є слабо зорґанізованим департаментом, в дійсности є він департаментом з "одної особи". Він працює несистематично і пробує провадити працю через інструкції з офісу і не може зорґанізувати дистрікти партії. І так в започаткованих кампаніях, хоч зроблено перші спроби провадити кампанії під незалежним проводом партії, інструкції були замеханічні, дані дистріктові без огляду на місцеві обставини. Замісць сконцентрувати працю на кілька фабрик, інструкції намагалися покрити все, а наслідки були такі, що пробовано щось такого, що рівнялося нічому. Видавання перший раз фабричних ґазет було кроком вперед, але ці ґазети були надто загальникові і були продукцією знадвору, що не трактувала конкретно недостач і домагань робітниць фабрики.

Одним з наших небагатьох успіхів в нашій праці серед жіноцтва було орґанізування жіночої делеґації до СРСР. Факт, що можна було викликати такий ентузіязм і зібрати досить фондів доказує велику можливість мобілізування мас робітниць під проводом партії. Можна навіть багато критикувати спосіб орґанізування делеґації і вибирання делеґаток. Аґітація не була загальна і не сягала фабрик. Вона не мала за собою масових демонстрацій. Склад делеґації не був якнайліпший. Рядовий елемент, який можна було вповні використати для пропаґанди і орґанізаційної праці, не був відповідно зарепрезентований. В склад делеґації входила тільки одна товаришка анґльо-саксонка, в ньому не було французько- канадської представниці, а поза кравецьку індустрію, ніяка інша індустрія жінок робітниць не була заступлена.

Ми не використали як слід цієї делеґації по її повороті, не видали негайно її звіту і не осягнули ніякої орґанізаційної користи з ентузіязму і зацікавлення, що були викликані по цілій країні.

Головним нашим завданням в праці між трудящими жінками є зорієнтувати цілу партію до праці між жінками в фабриках. А одним з негайних центральних завдань в тому відношенні є встановлення всекраєвого жіночого департаменту у Воркерс Юниті Ліґ, з жіночими департаментами в тих специфічних індустріях, де працює більше число робітниць, між якими ВЮЛ веде працю.

(Далі буде)

80 ВЕЛИКИХ ПЕЧЕЙ ЗАДИМИЛО.

В Дніпропетровську зачав працю великий коксово-хемічний комбінат. Продукція його 80 печей буде 247,000 тон.

ШАХТА НА РАД. УКРАЇНІ— НАЙБІЛЬША ШАХТА СВІТУ.

В Кривому Розі почато будову шахти, що буде давати річно 2½ мільйона тон руди в рік себто в два рази більше чим всі шахти Чехословаччини. Це буде найбільша шахта світу.

ВИСВИСТАЛИ ЛІЦИТАЦІЮ

У Вонґровцу на Поморі проголошено велику ліцитацію на річи зафантовані екзекуторами за неплачені податки. І дійсно зійшлося багато люда на ліцитацію, але вони нічого не купували лише демонстративно свистали — так, що ліцитація не відбулася.